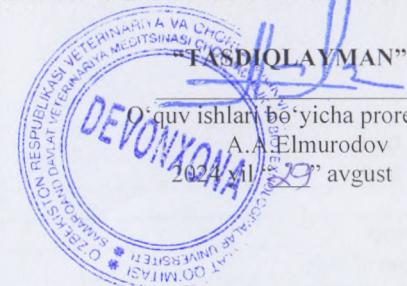

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
O'quv ishlar bo'yicha prorektor
A.A. Elmurodov
2024 yil 29 avgust

CHORVACHILIK MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQRISH, SAQLASH
VA DASTLABKI ISHLASHNI MEXANIZATSIYALASHTIRISH VA
AVTOMATLASHTIRISH

FANI BO'YICHA

SILLABUS

(Sirtqi ta'lim 2-bosqich talabalari uchun)

Bilim sohasi: 800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya

Ta'lim sohasi: 810000 – Qishloq xo'jaligi

Ta'lim yo'nalishi: 60811600 – Chorvachilik mahsulotlarini qayta ishlash texnologiyasi

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Agrotexnologiya fakulteti
60811600 – Chorvachilik mahsulotlarini qayta
ishlash texnologiyasi ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	Chorvachilik mahsulotlarini ishlab chiqarish, saqlash va dastlabki ishlashni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	ChMICHSDIMA 1.15
Yil:	2024-2025
Semestr:	3
Ta'lim shakli:	Sirtqi ta'lim
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	6
Amaliy mashg'ulotlar	6
Laboratoriya mashg'ulotlari	8
Seminar	—
Mustaqil ta'lim	100
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihan
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talabalarga chorvachilik sohasida mexanizatsiya vositalarini qo'llash hisobiga ish unumdorligini oshirishning asosi bo'lgan traktorlar va ish mashinalarining tuzilishini, ishlashi va texnologik jarayonlarni loyihalash haqida bilim berishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Matematika
2.	Fizika
3.	Kimyo

Ta'lim natijalari (TN)	
TN1	Bilimlar jihatidan: Chorvachilik mahsulotlarini ishlab chiqarish, saqlash va dastlabki ishlashni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish ta'riflari, qonun va

E-mail:	T.Xayitov72@mail.ru
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti «Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish» kafedrasida
Taqrizchilar:	1. Y.I.Islomov – Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti «Agroinjeniriya» kafedrasida mudiri, t.f.f.d. 2. Sh.A.Mamasov – Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti «Tuproqshunoslik va agrotexnologiyalar» kafedrasida dotsenti, t.f.n.

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 29.08
 «1» sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus «Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish» kafedrasining 2024 yil 27-avgust 1- sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

R. Ro'ziqulov

Fakultet dekani

E. Berdimuratov

Kafedra mudiri

A. Xasilbekov

Tuzuvchi

T. Xayitov

aniq tasavvurga ega bo'lsa;

- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Muallif:	T.A.Xayitov-SamDVMCHBU «Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish» kafedrasida katta o'qituvchisi.
-----------------	---

	qoidalar, ko'rsatkichlar, formulalar, tushunchalar haqida bilim ega bo'lishlari kerak;
TN2	Chorvachilik mahsulotlarini ishlab chiqarish, saqlash va dastlabki ishlashni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish muammolari va vaziyatlarini tahlil qilish, uzviy aloqalarni aniqlash bo'yicha bilishlari lozim;
TN3	Nazariyalarni bilishi va tushunishini namoyish etish, chorvachilik mahsulotlarini ishlab chiqarish, saqlash va dastlabki ishlashni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirishdan haqida bilim ega bo'lishlari kerak;
TN4	Chorvachilikda ishlatiladigan texnikalarni turlari, tuzilishi va ish jarayonlarini hamda ularning texnologik xususiyatlarini bilishi kerak;
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	Mashina va qurilmalarni tanlay bilish, xo'jalik sharoiti talablariga mos ravishda ularning tizimini aniqlay oladi;
TN6	Mashinalar ishida uchraydigan kamchiliklarni o'zlashtirish, ularni bartaraf qilish va oldindan farqlay oladi;
TN7	Mashinalarning ish jarayoniga salbiy ta'sir etuvchi omillar va buzilish qonuniyatlariga baho bera oladi;
TN8	Mashina va qurilmalarni ish jarayoniga moslab rostlashni va avtomatik boshqarish tizimini nazorat qilishni biladi.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Chorvachilikda ishlatiladigan energetika vositalari. Chorvachilik mahsulotlarini saqlash usullari va texnik vositalar
M2	Chorvachilik mahsulotlariga dastlabki ishlov berishni mexanizatsiyalashtirish.
M3	Chorvachilikda texnologik jarayonlarni avtomatlashtirish asoslari.
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Chorvachilik mahsulotlarini saqlashda ishlatiladigan texnik vositalar.
A2	Sut tozalagichlar va sovutgichlar, ularning turlari, tuzilishi va ishlash prinsipini o'rganish.
A3	Jun qirg'ich va unga ishlov berish punktlarining uskunalar tizimi va texnika vositalarini o'rganish.
Mashg'ulotlar shakli: laboratoriya mashg'ulotlar (L)	
L1	TOM-2A sovutish tankining asosiy parametrlarini aniqlash.
L2	SOM-3-1000 seperatori ish jarayonini o'rganish va asosiy parametrlarini aniqlash.
L3	MMP-II-1 mashinasining texnologik ishchi parametrlarini aniqlash.
L4	Texnologik jarayonlarni avtomatlashtirish qurilmalari elementlarini asosiy parametrlarini tekshirish.

Mustaqil ta'lim (MT)		soat
1.	Xorijiy davlatlar firmalarida ishlab chiqarilayotgan chorvachilik mahsulotlarini yetishtirish, dastlabki ishlov berish va saqlash mashinalarining ko'rsatkichlarini o'rganish.	4
2.	Ekinlarni tomchilab sug'orish tizimlarining ishlab chiqarishda qo'llash turlari va ularning tuzilishini o'rganish.	6
3.	Meliorativ mashinalarning vazifasi va turlarini o'rganish	4
4.	Transport agregatning tuzish tartibi o'rganish	6
5.	Toshkent traktor zavodida ishlab chiqarilayotgan traktorlarning texnik - iqtisodiy ko'rsatkichlari	4
6.	Chorvachilik fermalaridagi texnologik jarayonlarni o'rganish.	6
7.	Mikroiqlim va unga qo'yiladigan zootexnik talablarni o'rganish.	6
8.	Sigirlarni sog'ish uchun mo'ljallangan sut sog'ish qurilmalarini o'rganish.	6
9.	Sutga dastlabki, qayta ishlov berish texnologiyasi va qurilmalarini o'rganish.	6
10.	Parrandachilik fermalari va fabrikalarining na'munaviy bosh rejalarini o'rganish.	6
11.	Oziqalarni tayyorlash va tarqatishni mexanizatsiyalashtirish	6
12.	Chorvachilik fermalarida sut sog'ishni, dastlabki va qayta ishlov berishni mexanizatsiyalashtirish.	6
13.	Chorvachilik fermalarida ozuqa yetishtirish jarayonlarini mexanizatsiyalashtirish. Tuproqqa asosiy va ekish oldidan ishlov berish	4
14.	Chorvachilik mahsulotlarini saqlash usullari.	4
15.	Veterinariya-sanitariya agregatlari va dezinfekcion kameralar.	4
16.	Keys firmasi traktorlarining afzalligi va kamchiligi tahlili	6
17.	Ishonchlilik va avtomatika vositalari to'g'risida asosiy tushunchalar: elementlar parametrlarning o'zgarish sabablari: elementlarning ishonchlilikini aniqlash yo'llari	6
18.	Chorvachilikda ishlatiladigan zamonaviy elektr yoritish va qizdirish uskunalari	6
19.	Dasturni rostdashni avtomatik boshqarish tizimi	4
Jami:		100

Asosiy adabiyotlar	
1.	Sh.Q.Suvanqulov, Z.A.Abdug'aniyev, T.A.Xayitov, X.Shodiyev. "Chorvachilikni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish". Darslik. Toshkent. 2020 y.
2.	R.Oripov, I. Sulaymanov "Qishloq xo'jalik mahsulotlarini saqlash va qayta ishlash texnologiyasi". Toshkent, 2011.

3.	A.Sh.Azizov va boshqalar. "Saqlash omborlari va qayta ishlash korxonalarini loyihalashtirish asoslari va jihozlari". Samarqand, "Navro'z", 2014.(darslik)
Xorijiy adabiyotlar	
4.	BEN SHE.YI MING. «Livestock mechanization» (4th Edition). 2000.
5.	Rebecca Thistlethwaite. Jim Dunlop. The New Livestock Farmer: The Business of Raising and Selling Ethical Meat. USA 2015.
Qo'shimcha adabiyotlar	
6.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.
7.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezigulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.
8.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.
9.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
10.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.
11.	A.I.Komilov va b. "Traktor va avtomobillar" I va II-qism". Samarqand, "To'lqin", 2011. (darslik)
12.	M.Shoumarova M.T.Abdillaev "Qishloq xo'jaligi mashinalari. Samarqand 2006y. (darslik)
Axborot manbaalari	
13.	www.traktor.ru
14.	www.avto.ru
15.	www.uzclaasagro.uz
16.	www.belarus-tractor.com
17.	www.zivonet.uz.

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritish o'sa;
- fanning mavzularini bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida